

J. STIPANČIĆ

**RAZVOJNI PROGRAM OVČARSKE PROIZVODNJE NA IPK OSIJEK —
OOUR »STOČARSTVO« RJ OVČARSTVO RADOSAVCI —
PODRAVSKA SLATINA**

Ovčarska proizvodnja IPK Osijek na području Podravske Slatine datira od 1965. godine, kada je PIK Podravska Slatina nabavio prvo stado ovaca kupovinom od individualnih proizvođača iz okolice Zrenjanina. Stado je brojalo 1.300 komada rasplodnih grla, pasmine CIGAJA, koje je kroz nekoliko godina zbog nedovoljne brige i slabe zdravstvene zaštite prepolovljeno.

1968. godine počinje ozbiljniji rad u ovčarstvu, a stado ovaca u to vrijeme broji 600 ženskih rasplodnih grla. Obzirom na činjenicu da IPK Osijek u brdskom dijelu općine Podr. Slatina raspolaže s oko 5.000 ha livada, travnjaka, šikara i oranica, a da konfiguracija terena, neuređenost i rascjepknost površina ne odgovaraju ratarskoj proizvodnji, zauzima se stanovište da se određeni dio površina koristi putem ovaca.

Od 1968. godine pa do danas broj ovaca se stalno povećava i to uglavnom iz vlastitog uzgoja.

Uporedo s povećanjem broja ovaca sve više dolazi do izražaja potrebe za većim površinama u jednom komadu i zasnivanje livada, koji će omogućiti kombinirani sistem korištenja.

1974. godine izrađujemo program razvoja ovčarstva u IPK Osijek na području Podravske Slatine do 1980. godine.

Programom razvoja ovčarstva predviđamo permanentno povećanje broja ovaca po godinama kako slijedi:

1974. grla	1.610
1975. grla	2.256
1976. grla	2.549
1977. grla	2.993
1978. grla	3.756
1979. grla	4.771
1980. grla	5.626 rasplodnih ovaca

Povećanje rasplodnih grla prati adekvatno povećanje rasplodnog podmlatka tako da bi 1980. godine naše brojno stanje bilo slijedeće:

O v a c a	5.626 komada
O v n o v a	82 komada
šilježadi	3.046 komada
ukupno:	8.754 komada

Proizvodni pravac je zacrtan: meso-vuna — mlijeko. Uvozom 10 komada texel ovnova iz Holandije zacrtani pravac se praktički provodi u djelo. Brojno stanje ovaca 31. 12. 1977. godine je kako slijedi:

rasplodne ovce	2.213 komada
o v n o v i	60 komada
šilježad	1.555 komada
Ukupno:	3.828 komada.

Planirani broj ovaca prema programu razvoja ne odgovara sadašnjem stanju i to uglavnom zbog velikih gubitaka izazvanih akutnom metiljavošću ovaca u jesen 1975. godine. U periodu saniranja ove invazione bolesti, uz aktivno učešće naučnih institucija i farmaceutske industrije, izgubili smo 525 ženskih grla, od čega 50% mlađih grla, koja su tek trebala ući u rasplod.

Osim direktnih gubitaka, invazione bolesti uzrokovale su poremećenost reproduktivnog ciklusa. Zbog toga je postotak bređosti bio za 50% manji, očajnjeno je 1.198 komada jagnjadi, a planirano i normalno očekivano 2.450 komada jagnjadi u toj godini.

Iz ovih razloga umjesto 1.300 ženskih šilježadi proizveli smo jedva 513 komada, što će usporiti povećanje osnovnog stada kroz nekoliko godina.

1974. godine raspolagali smo sa 6 staja na 5 lokacija za zimsko držanje ovaca. Ukupan kapacitet ovih objekata iznosio je 2.400 mjesta za smještaj ovaca. Programom razvoja smo predvidjeli kao nužnost da usporedo s povećanjem broja ovaca povećavamo i smještajne kapacitete.

1975. godine izgrađen je objekat koji može primiti oko 800 komada ovaca, a 1977. na istoj lokaciji izgrađen je i drugi objekat istog tipa i kapaciteta. Tako da danas raspoložemo kapacitetom za smještaj 4.000 ovaca, a ove godine shodno našem programu za povećanje brojnog stanja ovaca gradimo novi objekat kapaciteta od 800 do 1.000 komada ovaca.

U vrijeme kada smo sačinili program razvoja ovčarstva raspolagali smo s nekoliko većih površina unutar kojih su još ostali manji kompleksi u privatnom vlasništvu.

Na nekim distriktima naš veći kompleks bio je omeđen s nekoliko manjih površina uz puteve i potoke, koji su bili također privatno vlasništvo.

Razumljivo je da ovakva situacija sa zemljištem čini ogromne poteškoće u uzgoju ovaca. Ponekad se pojedine površine nisu koristile ni od koga, ali kada su se ovce pojavile na njima obavezno su se pojavili vlasnici sa odštetnim zahtjevima.

1975. godine prilazimo procesu zaokruživanja površina i stvaranju velikih zemljišnih blokova. Za taj proces uložili smo mnogo truda i sredstava, te danas koristimo slijedeće površine:

	Površina ha	broj parcela	Min. vel. ha	Mak. vel. ha
Umjetne livade	170	5	5	47
Prirodne livade	120	2	20	100
Prirodni pašnjaci	1.560	6	80	400
U K U P N O:	1.850	13		

Stručne službe IPK Osijek u suradnji s nekoliko naučnih institucija u zemlji postavile su gnojidbene pokuse na prirodnim i umjetno sijanim livadama i ustanovile u toku nekoliko godina da su proizvodni potencijali livada veliki i da se s malim ulaganjima mogu postići vrlo dobri rezultati.

Jednogodišnji pokus dale su slijedeće prinose u jednom otkosu zelene mase:

Područje	Negnojeno q/ha	gnojeno q/ha
Livade	141	226
Slana Voda	109	238
Martin Potok	83	212
Popovac	39	141

Dio umjetnih livada koristimo za ispašu rasplodnih junica od kraja travnja do kraja listopada i tu također uz minimalnu gnojidbu koristimo ha sa 3,2 uvjetna grla.

Za održavanje pašnjaka, kultiviranje prirodnih livada i proizvodnju kabaste stočne hrane raspoložemo slijedećim strojnim parkom:

1. Traktori IMT 575	a	75 KS	2 komada
2. Traktori »Zetor«	a	80 KS	1 komad
3. Traktori »Zetor«	a	67 KS	3 komada
4. Traktori »Zetor«	a	47 KS	2 komada
5. Traktori FE 35	a	35 KS	2 komada.
U K U P N O:			10 komada

Uz traktore raspoložemo i odgovarajućim priključnim oruđima za minimalnu obradu zemljišta, strojevima za spremanje sijena kao i prikolicama za transport.

Iz navedenoga je vidljivo:

- Da raspoložemo sa do sada stvorenim velikim zemljišnim površinama, a postoji i mogućnost znatnog povećanja istih, te da je proizvodnja kabaste hrane na postojećim površinama visoka,

- Proizvodnja stočne hrane je relativno mehanizirana i u stanju samo proizvesti tržišne viškove sijena ako bi bilo interesa za to,
- Ovčarsku proizvodnju smo kroz 10 godina permanentno povećavali i postojeće matično stado poboljšavali uvođenjem plemenitijih i produktivnijih pasmina i taj proces nastavljamo koristeći najsvremenije metode,
- Raspoložemo za sadašnji obim proizvodnje s dovoljnim kapacitetima za zimski smještaj ovaca,
- Stvorili smo solidni stručan i radni kadar, koji može ponijeti daljnji razvoj ovčarstva i drugih proizvodnji kojima se već danas bavimo (proizvodnja sijena, ispaša rasplodnih junica i najnovije sistem »krava-tele«).
- U svrhu daljnjeg unapređivanja proizvodnje na brdsko-planinskom dijelu općine Podravska Slatina, koje je ušlo u program stvaranja rezervi mesa u živoj stoci izvršena su daljnja ulaganja i to u slijedećoj namjeni:
  1. Ograđivanje velikih zemljišnih blokova, a time stvaranja pregona minimalne veličine od 80 ha, što bi omogućilo povećanje produktivnosti ljudi, bolje korištenje pašnjaka i veću zdravstvenu zaštitu, te daleko bolje provođenje tehnologije i selekcije. U tu svrhu smo u prošloj godini nabavili 40 km »farmerskog pletiva« i 10.000 betonskih stupaca, čime ćemo ograditi 1.680 hektara,
  2. Izgradnja ovčarnika kapaciteta 800—1.000 ovaca,
  3. Izgradnja cisterne za vodu kapaciteta oko 150 m³, za potrebe rezervi vode u sušnom periodu koja je neophodna za držanje junica na ispaši, te kupanja ovaca u zaštiti i saniranju ekto parazita kao i napajanje ovaca u toku zimskog perioda,
  4. Uvođenje električne struje na ekonomiji u Radosavcima.